



Piirivalveorkestri kümme teguderohket aastat

16. veebruaril meelitas oma kümnendat aastapäeva tähistav piirivalveorkester Estonia kontserdisaali täismaja publikut.

Kuidas kümme aastat tagasi kõik alguse sai ja mida me selle aja jooksul teinud oleme?

Orkester loodi 24. veebruaril 1992, mil toimus ka esimene esinemine Eesti kaitsejõudude paraadil. Muusikutele oli see aeg keeruline. Nõukogulikud struktuurid hakkasid kaduma, Eesti rahvas hindas avalikult ümber oma tõekspidamisi, koduses ringis oli aastakümneid kommunismiehitajatesse suhtunud ironiaga.

Orkestrit tarvis

Orkestri algne tuumik moodustati S. M. Kirovi nimelise kalurikolhoosi puhkpilliorkestri professionaalidest, täpsemalt kuueteistkümnest pillimehest. Tänuõn nad sooja suhtumise eest Andrus Õövelile, kelle arvates pidi igal endast lupupidaval riigil olema oma sõjaväeorkester. Tolleaegne riigi- ja piirikaitseamet oli esimene ladusalt tegutsev sõjaväeline struktuur Eestis.

Meie teenistusse võtmist toetas innukalt tollane varustusülem hr Suune Põlm ning hilisem Piirivalve Ohvitseride Kogu esimees kolonel Johan Saar, kelle käe all Remniku õppekeskuses lihvisime rivisammu. Sellest ajast on pärit tore nali, kus ülem orkestrit tervitades "orkester, jõudu paraadiks" sai vastuseks "paraadi tarvis".

Suurima koguse mundrikollektsiooni kandjad

Piirivalveorkestri ühe asutajaliikme, peadirigent kapten Arvi Miido meenutuste põhjal on orkestranti-



Saalitais austajaid oli juba päev enne kontserdi algust muretsenud endale tasuta kohapileti Eesti Kontserdi saalis tajumaks, kuidas muusika orkestrantide kopsudest nende südameni jõuab.

de seljast läbi käinud suurimundrite kollektsioon taasloodud Eestis. "Alustasime Kirovi meremeeste sinelitega, edasi Kodukaitse siniste, siis ka rootsi meremeeste jopedega, hallide piirivalve vormidega, mustade piirivalve meremeeste jopedega kuni tänaste mustjasiniste mereosakonna vormideni välja," ütles Miido.

1993. aasta jaanuaris läbis orkester allohvitseride kursused Kuresaare õppekeskuses, hilisem koosseis läbis kursused tollases Piirivalvekoolis Endla tänaval. 16-mehelisest koosseisust on tänaseks saanud 40-pealine orkester. Koosseis on tunduvalt noorenenud. Asutajaliikmeid on rivis veel ainult

seitse. Esinemiste arv on aasta aastalt suurenenud: 1992. aastal 31 etteastet, 1995–78 etteastet ja 2001–115 etteastet. Vastu on võetud hulgaliselt riigipäid ja diplomaate. Eriti meeldejäävad on olnud Rootsi kuninga ja Taani kuninganna visiidid Eestisse.

1997. aastal alustas orkester sõjaväeorkestrite tattoo (vigurmarsimise) traditsiooni Eestis. Oma esimese tattoo programmi esitas orkester Rootsi Kuningriigis 1994. aastal festivalil Swedish Army Tattoo.

Tänaseks on Eesti piirivalvet ja riiki esindatud Rootsis, Soomes, Lätis, Leedus, Taanis, Venemaal, Itaalias ja Kanadas. Kusjuures

Rootsis on oldud kolmel sõjaväeorkestrite festivalil.

Läbi kümne aasta on orkester tähtsaks pidanud sisemist, aga veel enam välimist suhtlemist. Lisaks piirivalvesisestele ja vabariikliku tähtsusega esinemistele on tulnud üles astuda laulupidudel, rahvalikel pidupäevadel, aastavahetusel kirikutes. Viimane aasta on suurt rõhku pandud koolikontserditele, kusjuures on esinenud ka neljas vene gümnaasiumis.

Ükski esinemine ära ei jää

Vaatamata orkestri tegemiste käigus juhtunud apsudele ei ole siiani ükski esinemine ära jäänud.

Kas unustas orkestrant oma pilli koju või trummimees Remnikule paraadile minnes pulgad maha... Katki ei olnud aga midagi, sest pill sai laenatud Vanemuise orkestrilt ja trummimees murdis põõsast kaks oksa ning mängis nendega. Kiiruga Peipsi äärde esinema kutsutuna ja poolel teel pähe karanud mõttega, et noote on ka vaja, tuli dirigendile appi politsei ning sireeni huilates, kummide vingudes käidi nootidel Tallinnas järel.

Oma juhtumiste jätkuks jutustas Arvi Miido: "Kord Vabariigi aastapäeva paraadil keerutasin nii innukalt viipurit (kaigast), et täpselt tribüüni ees lõin endal mütsi peast, mis ülemustele palju nalja tegi." "Kaikakeerutamise" kursuste jaoks on Miidol tulnud Rootsis osta vihmvvari. Naerma-nutma ajanud seik, kus tattoo ajal kaks meest tõtt vaatavad, kuna üks neist liikus vales suunas.

Neli kassetti, kuus CD-d

Tähtsa osa orkestri elust moodustavad esinemised televisioonis ja raadios. Täna on salvestatud neli helikassetti ja kuus CD plaati. Viimane neist, pealkirjaga "Me marsime", on ilmumas neil päevil. Plaadile on salvestatud vanemaid ja uuemaid marsse nii Eestist kui mujalt maailmast.

Orkestri tuntusest kõneleb ilmekalt fakt, et piirivalveorkester on rahvusvahelise sümfooniaorkestrite ja ansambli ühingu WASBE liige.

Uuel aastakümnel ootavad meid uued tööd, tegemised, uued kontserdid ja tattoo'd, uued lindistused ja paraadid.

Selleks korraks sedasi.

Ltn Andres Kapp

Piirivalveorkestri vanem

Eesti Vabariigi 84. aastapäevaparaadil osales 162 piirivalvurit



Vähemalt 162 meest, nende seas Narva-Jõesuu, Ida-Viru, Valga ja Kagu piirivalvepiirkonna ohvitserid-ajateenijad ning 4 piirivalvekoera said osa paraadi kiiganud päikesest ja vaatamängu nautima tulnud rahvahulgast, kes imetluse ja kaasaelamisega nende liikumist jälgisid ning piirivalve ja kaitseväge orkestrite puhkpillimuusika rütmis sinimustvalgeid lipukeid lehvitasid.

Kiiskavad mundrinööbid, läikima löödud sõdurisaapad ja lehvivad lipud ei olnud aga kaugelki kõik, mis pealtvaatajate silmi sädemeid töid. Traditsioonilised laste lemmikud olid piirivalvekoerad. Piirivalve lennusalga helikopter ja lennuk otsekuu uppusid päikeseküllasesse taevasse lennates lahingutehnika paraadsõidu ajal Olümpia hotelli poolt risti üle Vabaduse väljaku.

Armastatud Eesti Vabariik sai taas aasta vanemaks - 84 aastaseks. Ilm oli igati sünnipäeva vääriline.



Lühiveerg

Rekordkogus salasigarette

Piirivalve ja toll tabasid ööl vastu 31. jaanuari Valgas Läti kodaniku Peterise (1961) poolt juhitud järeelhaagisega veoautost 8,5 miljonit salasigarette Prince ja LM. Rahvusvahelist transiitvedu teostava veoauto kinniplommitud laadung avastati tänu piirivalvuritele, kes juhi poolt esitatud kahtlasi sõidudokumente hoolega uurisid.

Kokaiin leeduka autos

12. veebruaril pidasid piirivalvurid Pärnu lähedal, Nurme silla juures täiendavaks kontrolliks kinni Leedu kodaniku Galishanskise (34), kelle sõiduauto Audi poritiiva sisse oli peidetud 100 grammi kokaiini. Narkootikumile reageeris politsei narkokoer, mis andis aluse auto läbiotsimiseks ning piirivalve-, politsei- ja tolliameti töötajad leidsidki kohast, millele koer oli reageerinud, pakikese.

Varastatud auto Iklas

27. veebruaril peeti Ikla-Ainazi ühispiiripunktis Eestist lahkumisel kinni sõiduauto Mercedes Benz, mis varastati paar päeva varem Tallinnast. Auto roolis oli Tallinna elanik Pavel (1973). Erinevalt samas piiripunktis piirivalvurite poolt möödunud aasta lõpust alates tabatud kolmest Eestist varastatud sõiduautost Audi A6, mille ületoiimtamisel kasutati Leedu numbrimärke, kandis seekordne auto talle mittekuuluvat Eesti registreerimisnumbrit.

Soomlased merehädas

26. jaanuari öösel kaotas 8 meeskonnaliikmaga Soome püksiri "Herakles" tugeva tuule ja kõrgete lainete tõttu juhitud Ristnast 26 miili kaugusel läänes. Rootsis asuvast Lulea sadamast Oxelsundi sadamasse suundunud püksiri laev tõukas enda ees parast rikastatud rauamaagiga. Kell 02.37 startinud piirivalve lennusalgal tuli erakordselt rasketest ilmastikutingimustes neli soomlast laevameest kopterit pardale vintsida ja Kuressaarde toimetada.

Ülejäänud meeskond koos kapteniga jäid laevale. Päeval toime tasid piirivalvurid kaldale toodud meeskonnaliikmed paadiga püksirile tagasi ja alus jätkas kell 17.50 teekonda.

Surmahõnguline kalaralli

15. märtsil päästsid piirivalvurid Liivi lähelt Rannametsa sadama lähedalt surmasuust kaks kalurit, kes hiljem taas ummisjalu jääle tõttasid.

Kaldast kahe kilomeetri kaugusel rinnust saadik vette vajunud mehi suundusid päästma Jaagupi kordoni ja Pärnu piiripunkti piirivalvurid. Äärmiselt nõrga jää tõttu tuli piirivalvuritel abivajajateni sumada läbi jäise vee. Õhtupimeduses hääle järgi hädaliste asukoha kindlaks määranud päästjad aitasid kuivale maale Ando (1971) ja Vjatsheslavi (1941), kes oli alajahtumise tõttu teadvuse kaotanud ja viidi kaldale päästekelgul. Mõlemad anti üle kiirabile, kes Ando pärast kontrollimist koju lubas, Vjatsheslavi aga haiglasse toimetas.

Päev hiljem märkasid piirivalvurid mõlemat päästetud õnnetuspaias lähedal uuesti merele minemas.

Mereoperatsioon Torpedo

26. veebruarist 1. märtsini toimus Läänemeremaade Piirikontrolli Koostöö raames Läänemere rahvusvaheline mereoperatsioon Torpedo, mida koordineeris Eesti piirivalve. Operatsioonil jälgiti varjatult laevade liiklemist kogu nende teekonna jooksul Läänemere ulatuses. Kümne riigi piirivalvete poolt võeti vaatluse alla 20 laeva, mis suundusid Balti mere sadamatest Suurbritanniassa. Rahvusvahelise koordineerimise rolli täitis operatsiooni ajal Tallinna merevalvekeskus.

Urmo Kohv

NARVA-JÕESUU PIIRIVALVE ÕPPEKESKUSES KAJASID MUUSIKA JA GRANAADIPAUGUD

15. märtsil tähistas oma kümendat aastapäeva Narva-Jõesuu piirivalve õppekeskus, kus tänaseks on omandanud kaitsevälise ja piirivalvealase väljaõppe 6440 ajateenijat, piirivalvurit ja piirivalveametnikku. Juubeli pidulik tähistamine algas rivistuse ja paraadiga, üritusel esines piirivalveorkester ja toimus õppekeskust tutvustav ringkäik külalistele. Samas leidsid aset demonstratsiooniesinemised, kus näidati kaitseväge taktika võitluselemente - objekti rünnakut ja kaeviku "rullimist".

Narva-Jõesuu piirivalve õppekeskusesse saabusid esimesed ajateenijad ja rühmaülemad 9. märtsil 1992 ning kuus päeva hiljem määrati ametisse õppekeskuse juhtkond eesotsas esimese ülema Einar Suimetsaga. 30. märtsil 1992 algasid Narva-Jõesuus esimesed kursused piiriinspektoritele. Kaks aastat hiljem moodustati õppekeskusest iseseisev struktuuriüksus



President Arnold Rüütlil (keskel) tutvumisvisiidil Narva-Jõesuu piirivalve õppekeskuses 29. jaanuaril näidatakse presidentidele õppekeskuse kasutatavat sissivarustust. Vasakul piirivalve Erna võistkonna raudvara leitnant Meelis Peterson.

piirivalveameti koosseisus. Õppekeskuse töö põhisuundadeks on noorte ajateenijate-piirivalvurite väljaõpe, kutseliste piirivalvurite

kaitsevälise koolitus ja tublimata ajateenijate väljaõpetamine jaoülemate kursustel. Lisaks korraldatakse täiendõpet ning jaoülemate ja eri-

PIIRIVALVEKOOLI ÕPPEHOONELE PAIGALDATI NURGAKIVI

7. märtsil panid siseminister Ain Seppik, piirivalveameti peadirektor kolonel Harry Hein ja piirivalvekooli ülem major Jüri Kalve nurgakivi Suurupi poolsaarel asuva Piirivalvekooli uuele tänava sügisel valmivale õppehoonele.

Õppehoone on kavandatud 140 õpilasele, mis võimaldab korraldada aastas esma- ja täiendõpet 300 piirivalvurile.

Hoone projekteerimis- ja ehitustööde maksumus on esialgsete kalkulatsioonide kohaselt 24 983 000 krooni, millele õppetehnoloogia ja sisustuse maksumusena lisandub 4 415 000 krooni. Töö teostab osatühing Eesti Ehitus.

Hoone valmimise esialgne tähtaeg on 31. august 2002.

Uude ja ajakohasesse õppehoonesse on planeeritud üheksa õppeklassi: kolm erialaklassi maismaapiiri, merepiiri ja piirikontrolli erialainete õpetamiseks, võõrkeelte klassid, arvutiklass ning tavaklassid üld- ja alusainete õpetamiseks ning muu õppetöö läbiviimiseks.



Piirivalvekooli ajalugu, peenraha ja Eesti Päevaleht leidsid oma koha uue koolihoone alusmüüris. Kolonel Harry Hein paigutab silindrit nurgakivisse, teda toetavad siseminister Ain Seppik ja Piirivalvekooli ülem major Jüri Kalve.

Lisaks õppeklassidele hakkab uues hoones paiknema auditoorium, mis võimaldab korraldada vooruloenguid korraga kuni 180-le õpilasele ning söökla.

Uus õppehoone loob koolile eeldused koolituse mahu oluliseks suurendamiseks nii õpilaste arvu kui õppekavade osas. Kavas on pikendada praegusi esmaõppena

ala vanemallohvitseride kursusi kutseliste piirivalvuritele. Varasematel aastatel koolitati passikontrolöre ja Soome piirivalveinstruktorite juhendamisel ka piirivalve keskastme juhtivtöötajaid. Alates 1998. aastast on toimunud seitse kuuekuulist sissikursust ühtekokku 953 ajateenijale. Praegu käib õppekeskuses kaheksas sissikursus, millest võtab osa 160 ajateenijat. Lisaks õpingutele korraldatakse Narva-Jõesuus rühmadevahelisi võistlusi laskmises, murdmaajooksus ja orienteerumises, sealsed piirivalvurid osalevad aktiivselt laskevõistlustel nii kodu kui välismaal.

Kolmel korral on õppekeskuse ohvitseridest moodustatud piirivalve koondmeeskond võitnud esikoha rahvusvahelisel kaugluure võistlusel "Erna retk".

Urmo Kohv

läbiviidavaid 20-nädalaseid õppekavasid 40-nädala pikkuseks, mis võimaldab piirivalvealase kutsekeskhariduse omandamist, samuti korraldada tavapärasest sagedamini erinevaid täienduskoolitusi.

Tänava kümendat aastapäeva tähistava Piirivalvekooli senine hoone võetakse tulevikus kasutusse kursustele ühiselamuna.

9. märtsil 1992 aastal Tallinnas Endla tänaval tegevust alustanud Piirivalvekooli kolis oma praegusesse asukohta Suurupi poolsaarel Muraste küla territooriumil 1995. aasta aprillil.

Kokku on koolis korraldatud tööalase esmaõppena 25 piirikontrolli, 18 merepiiri ja 12 maismaapiirialast kursust ning hulgaliselt erinevaid täiendkursusi.

Kümne tegevusaasta jooksul on kooli läbinud 1373 esmakursust. Hetkel omandavad piirivalvekoolis teadmisi 48 tulevast piirivalvurist.

Urmo Kohv

KAUPO MARTIHHIN, STIG LINDEBERG JA TOOMAS UUSTALU ON PARIMAD

Silmapaistvate töötulemuste eest pälvisid erinevaid autasusid kolm piirivalvurit - Kaupo Martihhin, Stig Lindeberg ja Toomas Uustalu.

Kolmeteistkümnendat korda välja antav Paroc'i parima piirivalvuri 8000kroonine preemia annetati Peipsi piirivalvepiirkonna infoosakonna töötajale Kaupo Martihhinile.

2001. aasta IV kvartali töötulemuste põhjal parimaks piirivalvuriks tunnustatud piiriametnik Kaupo Martihhin sai preemia pikaajalise uurimis- ja jälitustöö eest, mille tulemusena õnnetus õl vastu 1. novembrit kinni pidada raudteel ebaseaduslikult Venemaalt Eestisse salasigarette vedanud isikute grupp. Martihhin teenib lepingulises tegevteenistuses alates 8. jaanuarist 2001.



Vasakult Kaupo Martihhin, piirivalveameti peadirektor kolonel Harry Hein ja veebel Toomas Uustalu piirivalve ohvitseridekogu saalis.

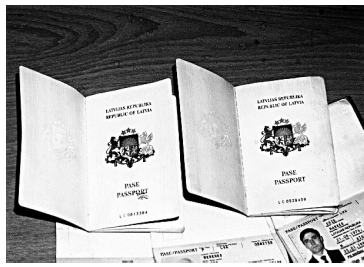
Lisaks Paroc'i preemiale autastati piirivalveameti peadirektori tänukirja ja rahalise preemiaga summas 1000 krooni Tallinna reisisadama piiripunkti allohvitser-spetsialisti nooremseersant Stig Lindebergi.

Nooremseersant Lindeberg on korduvalt pidanud kinni ärandatud sõidukeid, avastanud võltsitud dokumente ja maksupettusi ning leidnud sõidukitest narkootilisi aineid.

Preemia ja tänukirjad anti üle Eesti Vabariigi 84. aastapäevale pühendatud piirivalveameti peadirektori vastuvõtul piirivalve ohvitseride kogus kolonel Harry Heina ja AS Paroc esindajate poolt. Preemiat antakse ühiskomisjoni otsuse alusel välja neli korda aastas.

Loe Toomas Uustalu kohta lk 3

INFOTÖÖTAJAD SULGESID KIIRELT INIMSMUGELDAMISKANALI



Moldaavlaste ja lätlase kinnipidamise põhjuseks said viimase kaasmaalaste poolt võltsitud passid, mille moldaavlastel Tallinna reisisadamas riigist lahkumisel piirivalvuritele esitasid.

Piirivalveameti infoohvitserid avastasid selle aasta jaanuaris Eestit läbiva inimsmugeldamiskanali, mille kaudu Moldova kodanikke ebaseaduslikult Euroopasse tööle toimetati.

“Õnneks sulgesime kanali juba eos, kokku peeti kinni kuus moldova kodanikku ja üks lätlane,” ütles teabejaoskonna vanemohvitser Toomas Lõhmus. Samas lisas ta, et ei saa välistada sarnase skeemi kasutamist ka tulevikus ning rõhutas, et loodab sealjuures piiripunktides teenistuses olevate piirivalvurite tähelepanelikkusele ja suutlikkusele eristada võltsitud dokumente ehtsatest.

Reaalsetele kinnipidamistele eelnes pikemaajaline jälitustegevus, mille käigus tehti koostööd erinevate asutustega nii Eestis, kui Ukrainas, kust moldaavlastel said Eestisse sõiduks vajalikud viisid.

Viimane kinnipidamine toimus 29. jaanuaril, mil piirivalve ohvitserid vahistasid Tallinna reisisadamas kolm Moldovast pärit naist ning ühe mehe, kes valmistusid võltsitud Läti passidega Stockholmisse sõitma.

Loosse segatud neli lätlast

Passivõltsimises abistasid moldaavlaste selleks ekstra Tallinnasse sõitnud neli Läti kodanikku. Üks neist pidi koos moldaavlastega Rootsi sõitma, kuid peeti passi kontrollis kinni. Sama meest koos

kolme kaaslasega kahtlustab Lõhmus sama transiidikanali kasutamises juba 2001. aasta sügisest. Samas on infoosakonnal teada juhuiseid, kus moldaavlastel on antud kanalit kasutanud iseseisvalt. Neil juhtudel on võltsitud dokumendid moldaavlastele saadetud juba varem Euroopas illegaalselt töötava te kaasmaalaste poolt.

Lootsid tasuvat tööd

Moldaavlastel olid kodumaal maha müünud kogu oma vara ning laenu võtnud, et Iirimaa, Portugal või Itaalias kalatöötajate, õmblejate või ehitustel abitööjõuna musta raha teenida. Nii pidasid infoohvitserid 27. jaanuaril kinni ka Moldova politseiakadeemia neljanda kursuse naiskursandi, kes lootis läbi Helsingi Iirimaaale tasuvamale tööle pääseda.

Kaks päeva

Mainitud inimsmugeldamise kanali erinevus varasematest Eestit läbinud kanalitest on asjaolu, et antud juhul saabusid kõik Moldova kodanikud Eestisse täiesti seaduslikult, viisade alusel ning alles võltsitud või teisele isikule kuuluva passiga Eestist lahkuda üritades pandi toime esimene õigusrikkumine. Infoohvitseridele, kes oma tegevuses peavad eelkõige lähtuma seadustest tegi see asjaolu inimsmugeldamise olemasolu tõestamise parajaks proovikiviks. “Kõikidel juhtumel oli meil aega vaid kaks päeva,” lisas Lõhmus.

Mõtlevad karistust

Põhja piirivalvepiirkonna infojaoskonna uurija Krista Kimber ütles, et kinnipeetute karistuse määrab prokuröri esitatud lihtmenetluse kokkulepe. “Kuna isikud ei ole Eesti Vabariigi kodanikud ega ole neil ka sisetulekut, siis käendus, rahaline trahv ja tingimisi karistus jääb nende puhul ära ning moldaavlastele ja lätlasele määratakse arvatavasti arest.”

Kolme lätlase suhtes puudub Lõhmuse jutu järgi praegu piisav tõestusmaterjal ja seetõttu viibivad nad vabanduses. “Igal juhul tegeletakse juhtumiga edasi,” ütles Lõhmus.

Lühikesed käed

Infoohvitser Lõhmus teab, et igale kuriteole ei järgne karistust ja karistused ei sõltu infojaoskonna tegevuse tulemuslikkusest.

Lõhmus toob näite, kus kaks aastat tagasi toimetati Venemaalt üle Narva jõe salaja Eestisse palgamõrvar Marat Sadõkov, kelle suhtes keskkriminaalpolitsei andis uurimise piirivalveametile.

“Tuvastasime praktiliselt kogu keti, kellega ta seotud oli - paadimehe, tellija ja vastuvõtja,” rääkis Lõhmus. Hoolimata 2000. aasta oktoobris lõpuleviidud uurimise edukusest pole jõutud kohtulahendini.

“Praegu on 2002 veebruar. Eile ütles kohtunik, et tema käed jäävad selle juhtumi puhul lühikeseks,” rääkis Lõhmus.

Tiiu Leis

TEENETERIST MÕRVARI PÜÜDMISE EEST

Piirivalveameti peadirektor kolonel Harry Hein autasustas Piirivalve Teeneteristi III klassiga Ida-Viru piirivalvepiirkonna Mustajõe kordoni allohvitseri veebel Toomas Uustalu operatiivse tegutsemise ja vaprase eest relvastatud kurjategija kinnipidamisel.

29. jaanuaril kell 11.55 helistas Narva jõe äärsesse Mustajõe piirivalvekordonisse lähedalasuva suvilaühistu “Ostrovnoi” valvur ja teatas sissemurdmistest kolme suvilasse.

Pärast asjaolude täpsustamist suunas kordoniülema Juhana Kärsten sündmuskohale piirivalve patrulli ülesandega leida ja fikseerida oletatava kurjategija jäljed. Veidi hiljem käsutati sündmuskohale abiks ka autopatrull. Juhtunust informeeriti Sillamäe politseid.

Sündmuskohal avastasid piirivalvurid värsked jäljed, mis viisid Narva karjääri territooriumile. Linnulennult küll 2-3 kilomeetri kau-

gusel asuva karjääri tuleriistest üle kanalite, ojakeste ja muude looduslike ja mittelooduslike takistuste teed murdes läbida 15-16 kilomeetrit.

Olukorras, kus polnud teada, kui ruttu politsei kohale jõuab, organiseerisid piirivalvurid karjääris varitsuse ja kaasasid kordonist täiendavaid lisajõude.

Kell 13.45 piirasid neli piirivalvurit karjääri territooriumi sisse ja hakkasid sealseid shahte läbi kammima. Ühes nendes tagaotsitav end peitiski.

Umbes kell 14.40 märkas operatsiooni juhtinud kordoni ülema asetäitja veebel Toomas Uustalu kuidas 10-15 meetrit temast eemal ronnis shahtist välja tundmatu, kellel oli seljas õhupüss ja võõr pika teraga nuga. Käskluse “Põlvili, käed kuklale” andnud Uustalu tegutses kiiresti ja tegi kurjategija relviuks enne kui ta oleks jõudnud vastupanu osutada. Samas olid kohal ka kaaslasid ja mehe relvitustamine viidi lõpule.

Läbivaatusel leiti tema juurest õhupüss, jahinuga, binokkel, pikksilm, saksa tääk, viis elektridetonatorit, taskunuga, sõiduauto BMW süütevõti ja karp õhupüssi kuule.

Kahtlusallane toimetati Mustajõe kordonisse, kuhu peatselt saabus ka politsei.

Esmaküsitluse käigus luiskas kinni peetud noorem meesrahvas oma elukohaks Leningradi oblasti, kust ta salaja üle Peipsi järve jää Eestisse tulnud olevat. Varguse suvilatest võttis valenime all esinenud sulgi aga vastuvaidlematult omaks.

Samal päeval politseile üle antud noormehe jutt perfektsest piiririkumisest tõepoolest ei leidnud ja peagi tegid Ida-Viru kriminaalpolitseinikud kindlaks, et tegemist on Kohta-Järvel elava Sergeiga (1977), keda otsiti taga aasta algul toime pandud mõrva eest.

Urmo Kohv

Tervituseks – VALVEL!

9



Puumaterjali saime Lama järve äärest, mis asub 140 km Norilskist idas. See on koht, kuhu 1941 augustis veeti 42 Balti riikide suurtükivägede ohvitseri kindralist kaptenini. Aasta hiljem lasti laagri väravas maha Vabadussõja kangelane, kauaaegne Eesti suurtükiväe inspektor, kindralmajor Hugo Kauler ühe NKVD ohvitseri poolt, kes himustas kindrali kahte nahkkohvrit isiklike asjadega. Nüüd, Nõukogude Liidu lagunemise eel lubasid kohalikud võimud meid oma ärantsemise järgi langetada vajalik arv siberi lehiseid otse järve äärest turismibaasi kõrvalt. See oli imekspandav vastutulelikkus. Puud olid võimsad ja imeilusad.

Väikese reisikaatri abil parvetati palgid mööda jõge linna. Ehitusplatsil tahusid leedu meistrid katoliku sümbolitega obeliski, lätlased ja eestlased tegid omadele aga üheksa meetri kõrgused ristid.



Väino Kallas

Memoriaali keskele ehitati kolmetahuline ligi viie meetri kõrgune kivist ja betoonist püramiid, külgedele kinnitati Leedu valmistatud kolme balti rahva – vene- ja inglisekeelsed metallplaadid. Töö oli ränkask ja aega nappis, kuid meid kohustasid siin vaeveldanud rahvaskaaslaste alandused ja kannatused. Mehed töötasid puud langetades sääskede pilves. Palkide jõe äärde veeretamisel töötati niivõrd ennastalgavalt ja oskuslikult, et ka ise imestasime “missugused väärt sunnitööorjad on Venemaale kaotsi läinud”. Naised sillutasid memoriaali alusplatsi, aitasid raiuda igikeltsa süvendide ristide paigutamiseks, tassisid rohmakaid kandraame graniidi, shlaki, inimluude ja maakide seguga.

10. augustil 1991, täpselt samal päeval, mil 50 aastat tagasi konvoeeriti Norilski esimene grupp arreteeritud Balti ohvitseride, toimus rahvuslippude ja pargadega rongkäik, mille esiridades sammusid vaimulikud – Leedust katoliku pastor, Lätist luteriusu õpetaja ja Eestist õigeusu preester. Teekond oli pikk, 10 km kesklinnast Smidti mäe jalamile. Tibutas vihma, kõigil oli käes põlev küünal. Pealtvaatajate hulgas oli hüüete järgi demokraate, staliniste, kunagisi vange ja küllap ka kunagisi timukaid. Meid kaitsesid miilitсад. Täpselt keskpäeval kõlas memoriaalil Mozarti Reekviem, toimus mälestusmärkide õnnistamine, kõlasid rahvuslikud meloodiad ja peeti kõnesid. Eest-

laste poolse venekeelse kõne koostamine ja pidamine oli pandud minule kui hukunu poja ja Remniku piirikooli ülemale.

Kohalikke elanikke oli kogunenud ohtralt ja et meie risti pühitses õigeusu preester, siis oma lillekimbud tõid vene inimesed suuremalt jaolt Eesti risti alla.

Väljasõitudel endiste laagrite asupaikadesse meie saatja-giidi kohalikust muuseumist rääkis kuuldust, et 1941 ja 1942 aastate talvedel 40-50 kraadises pakases ja lumetormides ning sõjaaja üliviletsates tingimustes oli vangide suremus massiline. Stalini-Beria kliki ränkade karistuste hirmus olevat Norillagi ülemused korraldanud maavarade tootmisnormide täitmiseks vangide, kes veel suutsid tööd teha, energia turgutamist lisatoitlustamisega, milleks kasutati surnud saatusekaaslaste maisetest jäänustest keedetud kuuma

Norilski vangide matmisalale ehitati mälestusmemoriaal. Parempoolne rist mälestab hukkunud eestlasi.

leent. Uskumatu! Aga nii võis olla, sest normi mittetäitjaid ülemusi ootas samasugune vangipõli või mahalaskmine. Loosung nõudis: “Kõik frondi jaoks, kõik võidu heaks!”

Lugu ekspeditsioonist “Norilsk 91” oli killuke ühest paljudest sotsialismi ehitava totalitaarse riigi kohutavatest karistuskohtadest, kus miljonite hulgas võeti vabadus või elu sadadelt Eesti sõjaväelastelt ja eelkõige meie generaliteedilt. Nii hukkusid 24-st NKVD küüsi langenud Eesti kõrgemast ohvitserist 22 kindralit ja üks admiral, 10 neist hukati. Sealhulgas pussitati vangla haiglas surnuks piirivalveülem kindralmajor Ants Kurvits. Üks hukkus teel vangistusse põhjapommitatud laevaga Soome lähel. Ainult mehel, kes oli hüljanud Eesti kindrali au, asunud koostööle represseerijate salaagendina, õnnestus jääda ellu ja 1956 aastal naasta Eesti NSV-sse.



Üks kümnest tuhandetest Norillagi 1941-1942 aastate sunnitöölised, Eesti kaitseväge kapten Johan Saar 39-aastaselt.

kol Johan Saar

(Järgneb)

SPORT
SPORT
SPORT

Võistlustel Sloveenias

44. sõjaväelaste (CISM) maailma-meistrivõistlused suusatamises toimusid tänavu Sloveenias, riigis, mida tihti reisisihiks ei seata.

Seda asjata, sest tegemist on endise Tito riigi pisikesega, kuid kõige ilusama ja rikkama osaga. Sloveenia on Eestist ligi kaks korda väiksem (20, 273 ruutkilomeetrit), elab seal kaks miljonit inimest, kes räägivad sloveenia keelt, on Rooma katoliku usku ja poes kaupa ostes maksavad tolarite ehk SITidega. Ühe EEKi eest peab sloveenlane välja käima 14, 28 SITi. Kui möödunud aastal samadele võistlustele sõites pidime halva ilma tõttu vaeva ja viletsust nägema, siis tänavu kulges kõik viperusteta - Austria lennuliinide Canadien Jet viis meid kahe tunniga Viini ja sealt on Sloveenia pealinna Ljubljanasse kiviga visata. Meie kiviga ei visanud, vaid kasutasime Sloveenia lennufirma "Adria" teenust ja rõõmistasime koos meile vastu tulnud sideohvitseri Silvo Potocariga reisi õnneliku lõpu üle.

Kõik meistrivõistlustel osalejad (23 riiki) olid majutatud pealinnast ca 55km kaugusele Bohinska Bela mugavatesse kasarmutesse, mida ümbritsesid majesteetlikud mäed ja orgudes mühisesid kevadised suurveed. Kolmekorruselised kasarmuhooned olid silmatorkavalt puhtad, sama võis öelda ka söökla ja sõdurite kodu kohta. Viimast kasutati usinalt, sest 0,5 liitrit õlut maksis seal 20 EEKi, mis tundus kohalikele sõduritele vägagi taskukohane olevat. Meie muidugi sellist raha välja ei käinud, sest "VIP area" kaardi omanikele oli võistluspäeval, Pokljuka laskesuusatamiskeskuse ruumides kõik, ka "Red Lebel", vein, õlu ja muu sinna juurde kuuluv tasuta.

Laskesuusastaadion koos suusaradadega oli tõeline vaatamisväärsus - 30 laskerada, täiuslik elektroonika ja kogenud personal olid klass omaette.

Sloveenlased oskavad mõelda, nad ei ürita ühte kohta kokku kuhjata mürdmuusaastaadioni, lasketiiru ja hüppemäge. Iga asi omas kohas, korrekne ja ilus. Nähtu pani mõtlema, kas eestlaste soov ehitada Otepääle 42 miljonit krooni maksev hüppemägi on ikkagi normaalne - kas pole ehk õigem palju väiksema rahaga lõpuni ehitada Otepää laskesuusastaadion koos kaasaegsete

kommunikatsioonide ja abiruumidega, sest laskesuusatamine kuulub juba praegu televisioonis enim vaadatavate spordialade hulka.

Traditsiooniliselt esindasid meie vägesid mürdmuusaustajad Piret Niglas, Pavo Raudsepp, Priit Narusk ning laskesuusatajad Dmitri Borovik, Janno Prants ja Margus Ader. Laskesuusatajad olidki tublimad, Janno Prantsu 10. (2 trahvi), Dmitri Boroviki 11. (1 trahv) ja Margus Aderi 14. (1 trahv) koht oli tubli esitus - meeskondlikus arvestuses jäi auhinnalisest kolmandast kohast puudu 8 sekundit, selle oleks heastanud üks täpne lask. Piret Niglase laeks jäi seekord 15. koht, Pavo Raudsepp 30 parema hulka ei mahtunud.

Lisaks kaunile loodusele ootasime Sloveeniast ka ilusat ilma, kuid võta näpust - päikest nägime ainult lennuki aknast, peale pilvedest läbi ronimist. Päevast päeva sadas aina vihma, ilmataat ei halastanud isegi sportlastele, kellede võistluspaik Pokljuka asus majutuskohast tunduvalt kõrgemal, kuhu jõudmiseks kulus peaaegu tund - ja seda ca 24 kilomeetri läbimiseks. Kiiremat sõitu takistas kitsas käänuline ja kohati uskumatult järsk mägitel. Oma karmi iseloomu näitasid mäed viimasel võistluspäeval, kui tihedas lumesajus meie 50 kohaline buss järsul teelõigul alguses seisma jäi, pärast juhi meeleehtlikest püüdlustest hoolimata tagasi hakkas vajuma. Kukkuda poleks olnud palju, umbes 35 meetrit ehk... Kus häda kõige suurem, seal abi kõige lähem - sakslaste hooldemeeskonna Volkswagenisse istudes võisime hingata kergendatult, kuid ainult hetkeks. Juht näitas, et ka Saksamaal on mägesid ja ilmselt oli ta seal ka sõitnud, sest libe tee ja peadpöörivad kuristikud jätsid ta täiesti külmaks - oli näha, et tegemist on Schumacheri rahvusaaslastega. Tunnistan ausalt, sellist hirmu pole ma autos veel tundnud. Õnneks lõppes ralli viperusteta ja "Danke schön!" oli kõik, mida võisime öelda.

45. sõjaväelaste maailma-meistrivõistlused toimuvad järgmisel aastal Soomes, Rovaniemis. Kibe treening ja toidulisandid on praegu moes - Rovaniemi on jäänud pisut üle aasta. Jaksu treeninguteks!

Arne Sirel

RUDOLF PEHKA sai 90-aastaseks

10. märtsil täitis piirivalvurist laskur Rudolf Pehka 90 aastat.

Elades Ulilas lasketiiru kõrval, sai Pehka laskealaseid teadmisi isa käe all ning aitas juba 12-aastaselt kohalikel kaitseliitlastel relvi "sisse lasta". Raskemaks harjutuseks pidas juubilar lahinglaskmist, kus tuli eelnevalt joosta gaasimaskis 100m ja siis maskis lasta.

Tänu Eesti piirivalvest saadud tugevale laskealasele ettevalmistusele saavutas ta auhinnalisi kohti Eesti ja NSVLiidu meistrivõistlus-

tel ja oli paljude rekordite kaasautor. Rudolf Pehka põhjalikuma elulooga võib täna tutvuda Eesti spordi biograafilises leksikonis.

Ants Kurvitsa endine autojuht meenutas, et kindral armastas kiiret autosõitu. Kord sõidutas Pehka kindrali teater Estonia ette ning kuna väljas oli libe, kindral libastus ja kukkus. Pärast seda juhtumit oli autojuhil alati liiv autos kaasas, sest ei soovinud rohkem liivatamata autoastmete pärast sageda saada.

28 kalameest riskis udusel Peipsil eluga

6. veebruaril päästsid piirivalvurid Peipsi järvelt 12 kalameest, 19. veebruaril 15 eesti ja läti rahvusest kalameest.

6. veebruari õhtul kahe otsingu- ja päästeoperatsiooni käigus päästetud mehed olid järvele läinud soome kelkude ja sõiduautoga VAZ.

Kell 17.32 teatas Tartumaa häirekeskus Varnja kordonisse sõiduautoga VAZ järvele suundunud neljast mehest, kes on udu tõttu kaotanud orientiiri.

Mobiiltelefoni teel õnnestus abivajajatega ühendus saada ja 18.15 suundusid piirivalve toimkonnad mootorkelkudega järvele.

Kell 19.05 leiti eksinud Ivar

(1951), Arvo (1962), Friedel (1951) ja Toomas (1972) Pedaspää lähel.

Kell 18.45 teatas taas Tartumaa häirekeskus, et Peipsi järvel on ära eksinud neli isikut soome kelkudega. Mootorkelkudega järvel viibinud Varnja kordoni piirivalvurid võtsid mobiiltelefoniga abivajajatega ühenduse ning leidsid kell 19.45 otsitavad Vladislavi, Aavo, Janeki ja Valeri.

Kell 18.19 helistas kohalik elanik Omedu piirivalvekordonisse ja teatas, et Peipsi järvel Ranna traaversil on udu ära eksinud neli kalastajat. Kell 18.34 otsingutele suundunud Omedu kordoni piirivalvurid leidsid kalameeste auto Ranna puhkebaasi lähedal. Tänu piirivalvurite valgussignaalidele

tulid eksinud Läti kodanikud Ziedonis, Jevgenis, Janis ja Valdis kell 19.46 Ranna puhkebaasi juures kaldale.

Kaldale toimetatud meeste sõnul laskus kell 16.00 Peipsi järvele tihe udu, nähtavus oli kuni 100 meetrit ja pimeduse saabudes polnud näha ka kompassinäitu.

19. veebruaril kell 15.15 märkas Varnja kordoni tornivaatleja kaldast kilomeetri kaugusel jäässe tekkinud 200meetri laiust pragu, mille taha jäid viisteist järvel asunud kalastajat.

Kell 15.19 suundus Alajõelt kalameestele appi piirivalve hõlruk, mis toimetas kaldale 12 lätlast kalameest. Kolm hättasattunut toodi kaldale sõudepaadiga.

Eksinud kalamehed viibisid Pärnu lahejääl terve öö

7. veebruaril päästsid piirivalvurid Pärnu lahelt 12 tundi kestnud päästeoperatsiooni käigus kaks tihedas udus eksinud ja alles vastu hommikut leitud kalameest.

Kell 19.58 teatas Pärnumaa Häirekeskus piirivalvele, et Valgeranna ja Audru vahelises piirkonnas on jääl kaks kalameest, kes on tiheda udu tõttu eksinud ja ei oska kalda suunas orienteeruda.

Kell 20.20 otsingutele suundu-

nud Pärnu kordoni piirivalvurid leidsid Valgerannast kalameestele kuuluva sõiduauto ja hädasolijatega saadi mobiiltelefoniga katkendlik ühendus. Mehed teatasid, et ei julge eksimise ja jääprakku sattumise kartuses liikuda, vaid jäävad hommikuni paigale.

Piirivalvekaatrit lastud rakette ja prozhektorivalgust mehed ei näinud, signaale kuulsid, kuid ei suutnud siiski orienteeruda.

Kell 06.35 teatasid jääle jäänud

mehed, et näevad liikuvat kaubalaeva umbes 500m kaugusel. Piirivalvurid võtsid kaatriga suuna kaubalaevale ja olid hädalistega ühenduses seni, kuni viimased kaatri prozhektori valgusvihku sattusid.

Kaldale toimetatud Juri (1965) ja Igori (1963) tervislik seisund oli hea ja mõlemad lubati pärast seletuse võtmist koju.

Pärnu lahel valitses tihe udu, tuulevaikus, jääle oli kogunenud vesi. Nähtavus oli alla 200 meetri.

Uus piirivalve suusatamise rekord on sündinud!

Just nii võib öelda, sest piirivalve suusatamise meistrivõistlused arenevad nii kvaliteeditult kui kvantiteeditult. 14., 15. märtsli kogunes Kõrvemaa matka- ja suusakeskuses stardijoone taha 68 piirivalvurit, kellest enamus jäist rada trotsides finishini jõudis.

Kui korraldajad lubatud päikesepaiste suutsid kindlustada, siis lumega oli tänavu raskem kui eelmistel aastatel, kuid selle puuduse korvas osalejate meisterlikkus - kol-ltn Mati Järve medikamentide kovri sisu toodi peaaegu puutumalt tervisekeskusesse tagasi

Tulemused. Tõelise üllatuse valmistas piirivalveameti võistkond, kes võttis võistkondliku esikoha Narva-Jõesuu piirivalve õppekeskuse ja Ida-Viru piirivalvepiirkon-



Arne Sirel, Ülo Madisson, Andrus Reinstein, Tõnu Tänav, Viivi Toomla, Andrus Rüütelmaa, Kalle Palmar, Mati Järve. Rivi ees poseerib piirivalve spordiäss Matti Kanep.

na ees, ülejäänud tulemused lehe- ve kesksportklubi kodulehelt!
Arne Sirel

Õhkrelvade käsitlemine piirivalvuritel käpas

Jaanuaris-vebruaris toimusid Eesti meistrivõistlused õhkrelvadest laskmises kolmes etapis, millel osales 368 laskurit 20-st laskurklubist.

Finaalvõistlused peeti Narvas ja Rapla maakonnas Kuimetsas.

Piirivalvurite tulemused: Öhupüss 40 lasku: I koht PV-I, võistkond koosseisus: Meelis Saar, Jevgeni Farfarovski, Rein Horn.

II koht Rein Horn veteranidest.

III koht Sirje Reisberg veteranidest.

V koht Jevgeni Farfarovski.

VI koht PV-II võistkond koosseisus: Meelis Kask, Mati Jaeski, Matti Kanep.

Öhupüstol 40 lasku: II koht Leigar Sosokin veteranidest.



Vello Jaska

III koht Svedlanna Babenkova veteranidest.

III koht PV-I võistkond koosseisus: Jaanus Raidlo, Erik Amann, Kaido Kokk.

IV koht Erik Amann.

IV koht Arvi Suvi liikuva märgi harjutuses.

Esmakordselt täitsid I klassilaskuri normi Tõnis Paluste Viru rajoonist ja Andrus Rüütelmaa PVast.

II klassilaskuri normi Malle Vooljärvi Keskhooldebaasist ja Andrus Antsi Põhja PVPst.

II klassilaskuri normi Sirje Reisberg Põhja PVP-st, Maire Joamets, Aivo Koitjärvi ja Tiit Pöder PVA-st.

Matti Kanep